

II. kolokvium mladých jazykovědců

Eva Schneiderová

[Posudky a zprávy]

[\(pdf\)](#)

-

[219]Ve dnech 26.–27. listopadu 1992 se pod patronací Slovenské jazykovědné společnosti při SAV konalo v Modre-Piesku již druhé setkání mladých jazykovědců. K uspořádání I. kolokvia mladých jazykovědců, které se konalo 21.–22. října 1991, vedla myšlenka navázat nějakým způsobem na soutěže mladých pracovníků základního výzkumu, které se v předcházejících letech pořádaly ve vědeckých ústavech Slovenské akademie věd.^[1] V Jazykovědném ústavu L. Štúra (dále JÚLŠ) SAV se tyto soutěže setkávaly vždy s pozitivním ohlasem, neboť stimulovaly mladé pracovníky předkládat před širší či užší vědecké společenství dosažené výsledky jejich výzkumného snažení. Mladí adepti vědy tak získávali cenné zkušenosti, možnost prezentovat svou práci a reagovat na oponentské připomínky, případně též podněty pro další práci.

Pořadatelé tentokrát ustoupili od soutěžního charakteru setkání, jejich snahou spíše bylo vytvořit prostor pro navazování osobních kontaktů mezi mladými pracovníky jednotlivých vysokých škol a JÚLŠ SAV, případně dalšími jazykovědnými pracovišti, umožnit seznámení s jejich prací, či konfrontaci metodických postupů.

[220]Vzhledem k tomu, že I. kolokvium se setkala s velkým ohlasem, rozhodli se pořadatelé v této činnosti pokračovat. Na II. kolokviu bylo předneseno 16 velmi zajímavých příspěvků. Úvodní slovo přednesl Ivor Ripka, předseda Slovenské jazykovědné společnosti SAV.

P. **Odaloš** (PF UMB Banská Bystrica) se pokusil o originální sociolingvistický pohled na vztah sociální role hráčů, trenéra, diváků, rozhodčích ap. a jejich zapojení do komunikace při basketbalovém zápase. S. **Mislovičová** (JÚLŠ SAV) se ve svém zajímavém příspěvku zaměřila na osobitosti jazyka sportovních redaktorů. Na materiálu získaném excerpcí vybraných deníků charakterizovala tři základní tendence (snahu o rychlost, stručnost, originalnost), které působí na volbu jazykových prostředků a podobu sportovních zpráv. V. **Patráš** (FHPV UMB Banská Bystrica) se zabýval pragmatickými aspekty textu současné televizní reklamy, což je problematika dnes velice aktuální. E. **Schneiderová** (ÚJČ AV ČR) poukázala na jeden z rysů příznačných pro komunikaci rodičů s dětmi, časté užívání tzv. otázek nepravých, a ukázala, jaké komunikativní funkce zde takovéto tázací výpovědi plní. J. **Kesselová** (PF UPJŠ Prešov) se věnovala sémantické analýze sloves ve spontánním dětském dialogu (u dětí mladšího školního věku). L. **Váleková** (PF UPJŠ Prešov) se zaměřila na nová slova a slovní spojení vznikající v jedinečném kontextu v literatuře pro děti od Daniela Heviera. J. **Rusnák** (FF UPJŠ Prešov) na materiálu ze sbírek tří slovenských básníků charakterizoval lexémy pojmenovávající barvu jako prostředek vyjádření autorské reflexe. J. **Groma** (VÚDPaP Bratislava) a J. **Štefánik** (FF UK Bratislava) se pokusili ukázat, jaké místo zaujímá posunkový jazyk neslyšících v jazykovém systému a jaké jsou možnosti jeho realizace. P. **Odaloš** a L. **Stojanová** (Ústav slovenskej literatúry pri SAV) se zabývali společnými a odlišnými rysy bulharského a slovenského argotu živnostníků (slovenských

drotářů a bulharských murářů). E. **Páleš** (JÚLŠ SAV) ve svém nesmírně zajímavém příspěvku věnovaném problematice počítačového zpracování jazyka poukázal na to, že počítač svou schopností či neschopností parafrázovat věty dává zřetelně najevo, do jaké míry a v jakých směrech pochopil či nepochopil jejich skutečný význam. J. **Sejáková** (JÚLŠ SAV) věnovala pozornost trpným přičestím, která plní adjektivní funkci, zvláště se zaměřila na analýzu trpných přičestí označujících psychofyziologický stav živé bytosti. M. **Šimková** (JÚLŠ SAV) provedla syntakticko-pragmatickou analýzu vybrané korespondence Ivana Kadlečíka s Ludvíkem Vaculíkem, která vycházela v literárním měsíčníku Slovenské pohľady.

T. **Grigorjanová** (JÚLŠ SAV) se pokusila o konfrontační pohled rusko-slovenský na kontextové způsoby vyjádření procesu zrakového vnímání. A. **Rajčanová** (JÚLŠ SAV) si všímala možností opisného vyjadřování měr a vah ve starých slovenských lékařských rukopisech ze 17. a 18. století. L. **Králik** (JÚLŠ SAV) ve svém rovněž velice zajímavém příspěvku poukázal na skutečnost, že mnoho slovenských zoonym (hlavně názvy psů a koní) bylo odvozeno z hydronym. Tyto názvy vznikly v době (asi 9.–10. století), kdy lidé věřili v magickou ochranu přírody (vody, stromů apod.). G. **Miššíková** (VŠPg Nitra) se soustředila na využívání vlastních jmen jako součástí stomatologických termínů (na materiálu slovenském a anglickém).

Veřejného zasedání se kromě mladých jazykovědců účastnili i jejich zkušení kolegové, např. prof. Horecký, dr. Buzássyová, dr. Ondrejovič, dr. Ripka, doc. Ruščák a další, kteří se velkou měrou podíleli na bohaté diskusi k jednotlivým příspěvkům. Jako zajímavý host zde se svým příspěvkem věnovaným funkčním vrstvám dolnozemske slovenštiny vystoupila dr. Žiláková z katedry slavistiky Filozofické fakulty budapešťské univerzity a současně pracovnice Slovenského výzkumného ústavu v Békešské Čabě, který se věnuje výzkumu slovenských nářečí v Maďarsku. O dobrý organizační průběh celé akce se starala dr. Mira Nábělková, tajemnice SJS při SAV. Účastníci rovněž obdrželi sborník *Varia*, sestavený z materiálů I. kolokvia. Všeobecně můžeme konstatovat, že setkání se zdařilo a bylo by velmi dobré v této tradici pokračovat.

---

[1] Rovněž Ústav pro jazyk český ČSAV pořádal konference mladých jazykovědců. Informaci o I. ročníku podala J. **Hoffmannová** – A. **Polívková**, *Konference mladých jazykovědců*, NŘ 63, 1980, s. 210–214, o II. ročníku A. **Polívková** – J. **Nekvapil**, *Soutěž mladých jazykovědců*, NŘ 66, 1983, s. 250–253, o III. ročníku I. **Svobodová** – J. **Nekvapil**, *Soutěž mladých jazykovědců*, NŘ 69, 1986, s. 26–28, o IV. ročníku I. **Svobodová**, *Konference mladých jazykovědců v Praze*, NŘ 72, 1989, s. 91–93. Poslední konference se zde konala v roce 1987, od té doby se bohužel v této tradici nepokračuje. Stejně je to s brněnským jazykovědným pracovištěm, kde takového soutěže mladých jazykovědců probíhaly od r. 1980, formou konference od r. 1986, o první konferenci referovaly Z. **Majerčáková** – N. **Obrtelová** v NŘ 70, 1987, s. 249–251, informaci o druhém ročníku viz R. **Povolná**, *Konference mladých jazykovědců v Brně*, NŘ 72, 1989, s. 94–95.